

stærke Ord, at de Myndigheder, som havde truffet en saadan Afgørelse som den, jeg har omtalt, havde ikke Spor af Begreb om, hvad Udviklingen bød. Thi jeg skal indrømme, at da vi fra Kommissionen i Odense Amtsrådsreds indsendte disse to Indstillinger, Flertallets og Mindretallets, sagde jeg i Forvejen, inden vi sendte dem ind, at vi vilde utvivlsomt faa at se, at Ministeriet under Hensyn til Lovens Ordlyd maatte give Mindretallet Ret. Jeg tror derfor ikke, man med Rette kan bruge saa stærke Ord om disse Myndigheder, fordi de traf den Afgørelse, de traf.

Svendsen: Det ærede Medlem fra Rønne (Hauge) kom med nogle Bemærkninger, som jeg vil knytte nogle Ord til, fordi de kan misforstaas, i alt Fald saaledes som det ærede Medlem fremsatte dem. Han sagde, at der var den Mangel ved det foreliggende saavel som ved de tidligere Lovforslag, at de stadig satte Kravet til den Kapital, Landarbejderne skal besidde, op, og nu sættes det op til mindst 800 Kr. Det er jo en Misforstaaelse. Det sættes op til 800 Kr., for saa vidt der er Tale om en saa stor Jordlod, at den vurderes til 8,000 Kr. Men Kravet er akkurat det samme nu, som det var ved den første Lov, nemlig en Tiendedel af Ejendommens Laanæværdi. Den Forandring, der er sket, er, at man stadig har givet Tilladelse til, at Ejendommene maatte blive større, og saa maa dermed selvfølgelig ogsaa stilles større Krav til vedkommende Laansøger. Det tror jeg, vi aldrig kommer bort fra; thi jeg tror, at det allerhøjeste, vi nogen Sinde kan vente, at en Laansøger kan drive det til, er at laane alt, hvad Jorden og Bygningerne koster; saa vidt som til at laane ham Penge til at købe Besætning tror jeg ikke, at selv det ærede Medlem vil gaa. Thi vi ved alle sammen, at den Pantesikkerhed, Staten faar i Løsøre, er som Regel intet værd; den vil næsten altid være væk, naar vedkommende Mand ikke kan klare sig. Nej, Fejlen, jeg har antydnet ved det foreliggende Lovforslag, er ikke den, at det paa den Maade udelukker Landarbejderne, men den ligger i, at man ikke sætter nogen fast Grænse for Ejendommens Værdi, naar den kun beholder Præget af Husmandsbrug, altsaa kan gaa op til en Værdi af 11—12,000 Kr. Hvis man gaar den Vej — og det lader til, at mange vil benytte sig af denne Undtagelsesbestemmelse og altsaa vil have Lodder til saa høj en Pris —, vil vi faa Brug for et meget større Beløb fra Statskassen

end det, som er tilbudt ved dette Lovforslag, og saa er jeg bange for, at hvis det ikke kan strække til, vil det komme til at gaa ud over de mindre Laansøgere, som ikke er i Besiddelse af saa stor en Kapital, og som altsaa ikke en Gang kan faa deres Krav om en mindre Lod opfyldt. Derfor mener jeg, at vi maa have en Begrænsning med Hensyn til Laanenes Størrelse. Den højtærede Minister sagde, at man skulde have saadanne Bestemmelser, at Kommissionerne ikke lavede Fiksfakserier for at komme udenom dem. Det er rigtigt, det ønsker jeg ogsaa, og derfor maa der ogsaa være Undtagelsesbestemmelser, som Kommissionerne kan gaa efter i ganske enkelte Tilfælde; men Undtagelsesbestemmelserne maa ikke være saa almindelige eller saa vidtrækkende som disse. Jeg vilde for Resten ønske, at vi kunde forandre Bestemmelserne med Hensyn til en Ejendoms Laanæværdi, fordi det mange Gange er der, det kniber, og derved fristes man til at søge at komme udenom dem. Det var meget bedre at sige: Der kan laanes det, som Jord og Bygninger koster, og saa forlange, at vedkommende Laansøger skal være i Besiddelse af en vis Del, f. Eks. en Niendedel, af denne Sum — det svarer jo til en Tiendedel af det hele — til Anskaffelse af Besætning og Inventar. Det er fuldstændigt meningsløst at forlange, at en Landbokommission, naar den kommer til en Ejendom, som passer med Hensyn til Jordens og Bygningernes Pris, og det saa viser sig, at vedkommende har anskaffet Besætning og Inventar for mere end en Tiendedel, skal gøre Vrøvl derover; tværtimod, man maa være glad ved, at den vedkommende kan forsyne Ejendommen rigeligere med Besætning og Inventar. Men dette kan jo ændres, hvis man kommer til den Erkendelse, at det er rigtigt at gøre det.

Saa har jeg et Par Ord at sige til det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen). Han mente, at jeg havde gjort mig skyldig i en fuldkommen Misforstaaelse. Jeg er ikke ubekendt med, at der findes Arvefæsteafgift paa en Del Ejendomme paa Øerne, men jeg tror ikke, at alle Øernes Jorder er behæftede med Arvefæsteafgift. Jeg tror nok, det skal vise sig, at ikke nær alle de Husmandsbrug, der er oprettede paa Øerne eller i hvert Fald paa Sjælland, gaar op til det Maksimumsbeløb, som den nuværende Lov bestemmer. Det er muligt, at de enkelte Steder har ønsket at gaa højere, og det har jeg heller ikke noget imod, men Forholdet er ikke det, at Folk